

Asia: VN/14432/2025

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten hyvinvoinnista

Kohta 1

1 § Soveltamisala

-

Kohta 2

2 § Määritelmät

-

Kohta 3

3 § Turkiseläimen käsittely ja hoito

-

Kohta 4

4 § Turkiseläinten ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

-

Kohta 5

5 § Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen

-

Kohta 6

6 § Ruokinta ja juotto

-

Kohta 7

7 § Eläimen hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

-

Kohta 8

8 § Eläinjalostus

-

Kohta 9

9 § Turkistilan yleiset vaatimukset

-

Kohta 10

10 § Turkistilan aitaaminen ja karkuun päässeiden eläinten pyydystäminen

-

Kohta 11

11 § Eläinsuojan olosuhteet

-

Kohta 12

12 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

-

Kohta 13

13 § Pitopaikan varusteet ja virikkeet

-

Kohta 14

14 § Voimaantulo

-

Kohta 15

15 § Siirtymäsäännökset

-

Kohta 16

Liite 1 Minkki, hilleri ja soopeli

-

Kohta 17

Liite 2 Kettu

-

Kohta 18

Liite 3 Supikoira

-

Voitte jättää lausuntonne myös tähän

Lausunto

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 22.5.2025, VN/14432/2025

Valtioneuvoston luonnos asetukseksi turkiseläinten hyvinvoinnista

Kiitän pyynnöstä antaa lausunto valtioneuvoston luonnoksesta asetukseksi turkiseläinten hyvinvoinnista. Pidän tärkeänä tuoda esiin seuraavat taloudelliset näkökohdat, jotka pohjautuvat vuonna 2022 julkaistun raporttini ”Selvitys turkistarhauksen nykytilasta ja tulevaisuuden vaihtoehtoista” päivitettyihin tietoihin.

Valtakunnan tasolla turkistarhauksen taloudellinen merkitys on vähäinen. Vuonna 2023 turkiskasvatusten nettovientiarvon osuus Suomen tavaraviennin kokonaisarvosta oli 0,2 prosenttia. Turkistarhausyritysten maksamien yhteisöverojen osuus valtion kokonaisyhteisöverotulosta oli 0,01 prosenttia.

Turkistarhauksen työllisyysvaikutus koko maan tasolla on vähäinen. Vuonna 2023 turkiskasvatusten työllisti 405 henkilötyövuoden (htv) verran ja ala kokonaisuudessaan 1290 htv. Suurimassa osassa yrityksistä turkiskasvatusten on osa-aikaista toimintaa.

Paikallistalouden tasolla turkistarhaustoiminnasta maksettavilla veroilla sekä alan työpaikoilla on merkitystä tarkasteluajankohdasta riippuen 3–5 kunnassa.

Organisaatiotasolla tarkasteltuna turkistarhaus ei ole taloudellisesti kannattavaa. Vuonna 2023 osakeyhtiömuotoisista turkistarhausyrityksistä 82 prosenttia ei maksanut yhteisöveroja, koska ne olivat joko olleet tappiollisia tai pystyneet saamallaan tuloilla vain kattamaan toiminnan kuluja ilman,

että jäljelle jää verotettavaa tulosta. Huonon kannattavuuden vuoksi osa pankeista ei enää myönnä turkistarhausyrittäjille lainaa.

Ala aiheuttaa kansantaloudelle suoria ja epäsuoria kustannuksia, joihin lukeutuvat muun muassa pandemian aikaiset eläinten lopettamiskorvaukset ja bioturvallisuusinvestointituet, muut investointituet, lomituskorvaukset ja valvontakustannukset. Asetusluonnoksessa esitetyt rakenteiden muuntamistoimet lisääisivät todennäköisesti julkisten investointitukien tarvetta.

Kustannusnäkökulmasta relevantti on myös Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) uusi tieteellinen raportti (EFSA AHAW Panel, 2025, "Welfare of American mink, red and Arctic foxes, raccoon dog and chinchilla kept for fur production", EFSA Journal 23(7), 9519). Katsausraportissa todetaan, että turkiseläinten nykyisessä häkkikasvatusjärjestelmässä kokemien hyvinvointiongelmien poistaminen tai lieventäminen vaatisi järjestelmän kokonaisvaltaista uudistamista, mikä olisi käytännössä mahdotonta ilman merkittäviä julkisia investointitukia.

Alasta on mahdollista luopua hallitusti luopumistukijärjestelmän avulla. Järjestelmän tarkkoja kustannuksia on vaikea arvioida, koska ne riippuvat siitä, kuinka pitkä siirtymäaika on, mitkä elementit luopumiskorvaukseen sisällytetään, mihin arvoon kiinteä omaisuus arvostetaan, kuinka suuri osuus purkamis- ja muuntamiskustannuksista korvataan sekä kuinka suurella summalla uudelleen koulutustuet tuetaan. Alaa kuitenkin tuetaan voimakkaasti jo tällä hetkellä, joten kyse olisi enemmänkin näiden tukien uudelleen suuntaamisesta hallitun siirtymän takaamiseen.

Johtopäätös

Esitetty asetus ei ole taloudellisesti perusteltavissa.

Esitän, että asetusluonnos hylätään ja sen sijaan aloitetaan i) turkistarhauskiellon valmistelu sen kirjaamiseksi lakiin eläinten hyvinvoinnista sekä ii) luopumistukijärjestelmän suunnittelu hallitun siirtymän takaamiseksi.

Eija Vinnari
Professori, Tampereen yliopisto, johtamisen ja talouden tiedekunta